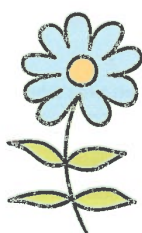

Scholen werken aan imago

GEZOND, GROEN EN DUURZAAM

Teveel kinderen hebben overgewicht, bewegen onvoldoende of weten niet goed wat gezond gedrag is. Steeds meer scholen investeren in een gezonde, groene en duurzame school. Een gezonde omgeving is een voorwaarde voor goed onderwijs, zodat leerlingen daar veilig en prettig kunnen leren. Niet alleen voor leerlingen is dit relevant, ook medewerkers varen wel bij een gezonde school. Ze voelen zich er beter, kunnen zich beter inzetten en ze zijn een vanzelfsprekender rolmodel voor leerlingen. **Frederik Smit**

Er zijn verschillende initiatieven die scholen stimuleren in een gezonde en duurzame omgeving te investeren. Zo zijn er de projecten Gezond Schoolplein en de Gezonde school waar steeds meer scholen zich bij aan-

sluiten en er is nu ook een internationaal duurzaamheidskenmerk voor scholen, het zogenaamde Eco-Schools. Wat houden deze projecten in en waarom doen scholen hieraan mee? Hoe kun je als mr een gezonde school stimuleren?

Schoolplein wordt buitenlokaal

Een betegeld schoolplein wordt vaak ingenomen door voetballende jongens. Dit drijft de andere kinderen naar de hoeken en randen van het plein. Door zones te creëren voor actief en rustiger spel ontstaat voor iedere groep een eigen ruimte en worden de 'rechten' op de ruimte eerlijker verdeeld. Dit kan door variatie in begroeiing, bestrating, hoogteverschillen en bebouwing. Zo'n groen schoolplein kan daardoor veel meer zijn dan een pauzeplaats of een overblijfplek. Het wordt meer een buitenlokaal met dieren, planten en bomen waar kinderen weer in contact komen met de natuur. Waar ze verstoppertje kunnen spelen, kunnen klimmen en klauteren. Op een groen schoolplein draait het even niet meer om de letters pc en tv, maar om de letter n van natuur. Dat is belangrijk voor een gezonde ontwikkeling. Een gezond

Op het groene schoolplein heeft iedere groep heeft zijn eigen ruimte.

Directeur Ronald Duijs van basisschool Maria Bernadette met zijn groene raad.

schoolplein prikkelt de fantasie, stimuleert beweging en kinderen leren er tijdens én na schooltijd over het belang van de natuur. Dit heeft een positief effect op het concentratievermogen en de leerprestaties. In de periode 2014 - 2016 krijgen in totaal zeventig scholen uit het primair en voortgezet onderwijs en het mbo de kwalificatie 'Gezond Schoolplein'. Verschillende organisaties werken als partners mee aan de coördinatie en uitvoering van het project 'Gezond Schoolplein': De Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl (PO-Raad, VO-raad en de MBO Raad), Jantje Beton, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid en RIVM Centrum Gezond Leven.

Groene raad

De mr van basisschool Maria Bernadette in Leidschendam heeft bewust gebruikgemaakt van zijn mogelijkheden om mede sturing te geven aan het beleid van de instelling op basis van de algemene bevoegdheden en adviesbevoegdheden wat betreft het gezonder en groener maken van de school. Directeur Ronald

Duijs: 'De mr vindt dat een gezonde en groene school op de agenda van het management thuishoort en heeft de schoolleiding positief geadviseerd om te starten met een groen schoolplein. De raad was ook mede-initiatiefnemer voor het instellen van een groene raad in onze school, bestaande uit leerlingen, leerkrachten, ouders, opa's en oma's. Deze raad neemt sinds vorig jaar de organisatie rond het gebruik en het beheer van het schoolplein op zich en wordt, indien nodig, ondersteund door ouders.' De leerlingen stonden in de rij om vogelhuisjes en insectenhôtels op te hangen, van wilgentakken tunnels en een hut te maken en een heuse walnotenboom te plaatsen. Duijs: 'In het kader van natuur- en milieueducatie vertellen zij in iedere klas iets over het project om alle kinderen op school te stimuleren mee te denken over hun eigen omgeving. Het groene schoolplein past mooi binnen het concept van coöperatief leren dat we op school gebruiken, waarbij leerlingen met elkaar en van elkaar leren. Daarnaast betrekken we ouders en wijkbewoners bij het natuurschoolplein om het project te verankeren in de wijk. Een

paar ouders en leerkrachten hebben een workshop gevolgd die georganiseerd werd door Fonds 1818, waarin ze leerden hoe het plein te onderhouden en te gebruiken voor educatieve doeleinden. Dit fonds steunt projecten op het gebied van zorg, welzijn, kunst, cultuur, natuur, milieu en educatie. Scholen kunnen een donatie van maximaal € 25.000,- ontvangen voor de aanpassingen van het plein.' Voor meer informatie: www.fonds1818.nl.

Kandinsky College

Het Kandinsky College Hatertseweg in Nijmegen was in 2014 de eerste school in het Voortgezet Onderwijs met een Gezond Schoolplein. De leerlingen kregen een centrale rol bij de inrichting en vormgeving van het plein. Waar eerst een betonnen schoolplein lag met een verzameling banken en prullenbakken, ligt nu een open en uitdagend plein bestaande uit verschillende speelzones en veel groen. Fruitbomen, houten banken, een sportveld, struipaadjes en een amfitheater nodigen uit naar buiten te gaan en te bewegen. Volgens Jeroen van den Bosch, facilitair manager van het Kandinsky College, maken de leerlingen intensief gebruik van het nieuwe plein. 'De introductie van moderne apparatuur voor een bootcamp op het groene schoolplein onder begeleiding van een fitnesstrainer heeft onze stoutste verwachtingen overtroffen. Een bootcamp is een groepstraining in de buitenlucht, afgeleid van de trainingen uit het Amerikaanse leger. Het is een combinatie van intervaltraining en krachtraining met opdrukken, sit-ups, squats, lunges, gecombineerd met loopoefeningen. Daarnaast zijn we ook een erkende Gezonde School geworden. Dus geen gefrituurde snacks meer in de kantine, maar gezonde broodjes. We gaan nu verder op de ingeslagen weg om te verduurzamen. Alle materialen worden bijvoorbeeld hergebruikt en in de vijver komt een pomp die werkt op zonne-energie.'

COVERVERHAAL

De leerlingen van het Kandinsky College maken intensief gebruik van de bootcamp op het schoolplein.

Jordaan

Sinds 2013 is de Dr Rijk Kramerschool, een basisschool aan de rand van de Jordaan in Amsterdam, aangesloten bij Eco-Schools (www.eco-schools.nl). De school is in ontwikkeling naar een Eco-School en heeft hiervoor al een zevenstappenplan gevolgd. Eco-Schools Nederland begeleidt de school daarbij. Directielid Frank de Wit: 'In het bijzijn van de stadsdeelwethouder hebben we een intentieverklaring getekend. Ouders en leerlingen dragen het project. Zij bedenken acties en voeren deze ook uit samen met iedereen in en om de school. We zijn gestart met het thema afval. Er zijn afvalbakken in de klas gekomen voor

het scheiden van plastic afval en papier. Om het afval te verminderen zijn er schoolbekers verkocht met het logo van onze school erop. Drinkpakjes en verpakte koeken zijn uit den boze. De afsluiting van het afvalthema was eind 2014 met een tentoonstelling over Eco-Schools en de behaalde besparingsresultaten.' Door het project checkt de school nu bij alle activiteiten of ze wel 'eco proof' zijn. De Wit: 'Zo hebben we bij de aanschaf van de t-shirts voor de avondvierdaagse gecontroleerd of ze wel milieuvriendelijk en eerlijk zijn geproduceerd. We maken net als alle andere Eco-Schools gebruik van een methodiek om duurzaamheid structureel in te bedden in onze school bij-

Eisen aan Gezond Schoolplein

De school moet aan een aantal eisen voldoen. Zo moet het schoolplein onderdeel uitmaken van de openbare ruimte, geheel rookvrij zijn en ook na schooltijd beschikbaar zijn als speelplek. Verder geeft de school geeft leerlingen/studenten en buurtkinderen een belangrijke rol in het ontwerpen, inrichten en onderhouden van 'hun' Gezonde Schoolplein en heeft zij een ambassadeursrol naar scholen in de nabije omgeving. Het gebruik, onderhoud en beheer moet opgenomen worden in het beleid en het nieuwe schoolplein functioneert als 'buitenlokaal' in de lesprogramma's van de school.

voorbeeld wat betreft de thema's communicatie, het gebouw en de omgeving en water en voeding. We focussen ons de komende tijd op het energiegebruik van de school. Door simpele maatregelen kun je, zonder kosten, de energierekening aanzienlijk verminderen en tegelijkertijd minder CO2 uitstoten. De Eco-werkgroep zet het beleid uit en de ouderraad en de personeelsraad geven advies. De mr volgt de ontwikkelingen op de voet en stimuleert het onderlinge overleg over het duurzaamheidsbeleid. De mr komt op onze school alleen in actie als er verschillen van mening zijn tussen de ouderraad en de personeelsraad wat betreft het beleid. Dat is bij ons zo gegroeid en werkt heel effectief.' <

INFO

MEER INFORMATIE

- www.groeneschoolpleinen.nl
- www.gezondeschool.nl
- www.gezondeschool.nl

- Frederik Smit (2015). De nieuwe medezeggenschap in het onderwijs, SWP

OVER DE AUTEUR

Dr. Frederik Smit is coördinator van het Expertisecentrum Ouder, school en buurt verbonden aan het ITS, Radboud Universiteit Nijmegen.